

Продовження табл.

Власна конотативна назва	Значення	Приклад
ЄВРОПА	Частина світу на північній півкулі; з Азією утворює континент Євразію.	<i>У 18 років, після закінчення коледжу, я поїхав у Європу (Post-Postup, № 6, 2007).</i>
ІВАН ІВАНОВИЧ	Поширене антропонімне сполучення.	<i>«Де ж той Ван Ваніч?» – назва статті Веле Штильверда (Леоніда Нефедова) (Українська правда, 27.02.2009)</i>

Список використаних джерел:

1. Добросклонская, Т. Г. (2014). Массмедийный дискурс как объект научного описания. *Научные ведомости БелГУ*. Серия: Гуманитарные науки. Минск, 13 (184). 181–187.
2. Желтухина, М. Р. (2009). Взаимодействие дискурсов в массмедиальном пространстве. Актуальные процессы в различных типах дискурсов: политический, медийный, рекламный дискурсы и интернет-коммуникация: материалы международной конференции (с. 137–143).
4. Желтухина, М. Р. (2007). О содержании дискурса масс-медиа. *Вісник Луганського педагогічного університету імені Тараса Шевченка*. Луганськ, 11 (128), 27–40.
5. Кожемякин, Е. А. (2010). Массовая коммуникация и медиадискурс: к методологии исследования. *Научные ведомости БелГУ*. Серия: Гуманитарные науки. Минск, 12(83), 13–21.
6. Кубрякова, Е. С. (2004). *Язык и знание: На пути получения знаний о языке: Части речи с когнитивной точки зрения. Роль языка в понимании мира*. М.: Языки славянской культуры.

ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ ОБСТАВИНИ В ХУДОЖНІЙ ЛІТЕРАТУРІ

Воляннюк Іванна Юріївна

здобувач вищої освіти факультету лінгвістики та соціальних комунікацій
Національний авіаційний університет

НАУКОВИЙ КЕРІВНИК:

Сітко Алла Василівна

кандидат філологічних наук, доцент кафедри англійської філології і перекладу
Національний авіаційний університет

УКРАЇНА

Серед багатьох складних питань, які вивчає сучасне мовознавство, важливе місце посідають проблеми перекладу, оскільки процес перекладу не є простою заміною одиниць однієї мови одиницями іншої, а, навпаки, це складний процес, який містить цілу низку операцій, знання яких перекладачем є запорукою адекватного перекладу [1].

Як справедливо стверджує А.Сітко труднощі виникають у процесі перекладу з англійської мови на українську, головним чином, через розходження в граматичному ладі англійської й української мов. Англійська і українська мови належать не тільки до різних гілок індоевропейської родини

мов, а й до різних структурних типів мов: перша – переважно аналітична мова, а друга - флективна мова [2]. На сучасному етапі розвитку суспільства, наукової та технічної думки рівень цікавості до перекладу та різноманітних питань, поєднаних з ним, зростає. Але треба відзначити, що далеко не всі аспекти перекладу як науки є однаково дослідженими. Одним з таких малодосліджених низань є проблема перекладу обставини [3].

The Adverbial Modifier (обставина) – другорядний член речення, що доповнює дієслово, прикметник або ж прислівник, тобто залежить від присудкової частини речення. Обставина пояснює, яким чином, де і коли виконується певна дія або ж протікає стан, виражений присудковою частиною.

Linda runs fast. – Лінда швидко бігає.

Jean likes to read in the garden. – Жан любить читати у саду.

I will be home around 6 p.m. – Я буду вдома приблизно о 6-й вечора.

Обставина в англійській мові, як і в українській мові – це другорядний член речення, який означає різні характеристики дії (час, місце, причину, мету і т. п.), а також ступінь якості [4]. За значенням обставини поділяються на обставини місця, часу, частоти та повторюваності, способу дії, причини, мети, результату і ступеня.

Обставини найчастіше виражаються іменниками з прийменниками. Крім іменника з прийменником і прислівника, обставини можуть бути виражені такими словами або групами слів: дієприкметником або дієприкметниковим зворотом, іменником без прийменника, інфінітивом (обставина мети або наслідку), герундієм з прийменником, синтаксичним комплексом з дієприкметником або інфінітивом (складна обставина), обставинним підрядним реченням [4].

Обставини в англійській мові можуть стояти на початку, в кінці і в середині речення. Проте місце обставини залежить від її значення і способу вираження, і певні види обставин мають свої місця в реченні. Загальним правилом є те, що обставина не може відокремлювати додаток від дієслова (тобто стояти між дієсловом і його додатком) [4].

Пропонуємо розглянути особливості перекладу обставини на прикладі роману «Робінзон Крузо» Данієля Дефо та його перекладу, виконаному Володимиром Верховинцем.

“I was born in the year 1632, in the city of York, of a good family, though not of that country, my father being a foreigner of Bremen, who settled first at Hull” [5]. – «Я народився 1632 року в місті Йорку в порядній сім’ї, хоч і не корінного походження: батько мій був родом із Бремена й оселився спочатку в Гуллі»[6].

“But I would be satisfied with nothing but going to sea”[5]. – «Але мене вже нічого не радувало, крім поїздки в море» [6].

У поданих прикладах в оригінальному реченні використовується обставина місця. У перекладі українською мовою застосовані також обставина місця, оскільки вказано чітко місце.

“I spent this day in covering and securing the goods which I had saved, that the rain might not spoil them” [5]. – «Я провів цей день аби прикрити та сховати майно, щоб дощ не зіпсував його» [6].

“I worked very hard in carrying all my goods to my new habitation, though some part of the time it rained exceedingly hard.” – Я старанно працював, щоб

доставити всі свої речі в нову оселю, хоча через дощ все ускладнювалось» [6].

В наведених прикладах речення оригіналу, так і в перекладі українською мовою, використана обставина мети, оскільки можна поставити питання з якою метою?

"I was still deficient, for I wanted a basket or a wheelbarrow" [5]. – *«Мені все ще не вистачало кошика або тачки, тому що вони були мені потрібні»* [6].

"My other work having now stood still, because of my making these tools"[5]. – *«Моя інша робота зараз стоїть на місці, через те, що я роблю ці інструменти»* [6].

У поданому прикладі оригінального речення, автор використав обставину причини, так само і в перекладі ми можемо спостерігати приклад обставини причини, оскільки ми можемо поставити запитання *через що? З якої причини?*

Висновки. Пропонована робота присвячена розгляду особливостей перекладу обставини в художній літературі. Матеріалом нашого дослідження слугував твір «Робінзон Крузо» Данієля Дефо. Нами було зафіксовано вживання при перекладі найчастіше обставин місця, причини та мети.

Отже, якщо взяти до прикладу українську художню літературу, то випадків вживання обставини місця, причини та мети значно більше, ніж в англійській художній літературі. Тому справедливим вважаємо твердження, що у синтаксисі найповніше виражається мовна специфіка, ось чому очевидно, що саме від того, наскільки майстерно перекладач зуміє цільовою мовою відтворити особливості синтаксису художнього твору, настільки легше цей твір уживається в нову мовну тканину й цілісніше сприйматиметься читачем [2].

Список використаних джерел:

1. Сітко, А.В. (2012). Проблема відтворення граматичної семантики інтерогативів засобами цільової мови. *Проблеми семантики, прагматики та когнітивної лінгвістики*. К. : Логос (22), 267-274.
2. Набігуз, А. & Сітко, А. (2019). Використання комплексного підходу до художнього перекладу. *Фаховий та художній переклад: теорія, методологія, практика*. К.: Аграр Медіа Груп, 33-40.
3. Сітко, А.В. (2013). Використання результатів контрастивних досліджень у перекладознавстві. *Наукові записки*. Серія : Філологічні науки (мовознавство). Кіровоград : РВВ КДПУ ім. В. Винниченка (116), 199–203.
4. Мушніна, О.О. (2002). Граматичні особливості науково-технічного перекладу у порівнянні з художнім прозовим перекладом (англо-українські паралелі). *Мовні і концептуальні картини світу: Збірник наукових праць*. К.: Київський університет(7), 368-372.
5. Дефо, Д. (2016). *The Life and Strange Surprising Adventures of Robinson Crusoe of York, Mariner*. New York.
6. Дефо, Д. (2013). Пригоди Робінзона Крузо. *Переклад з англійської* Володимир Верховинець. Київ ВД «Фоліо».